

ЈУ АГЕНЦИЈА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

П Р А В И Л Н И К
О АКРЕДИТАЦИЈИ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА
И СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Бања Лука, 01.06. 2018. године

На основу члана 30. тачка (4) Закона о високом образовању Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16 и 31/18"), "Стандарда и смјерница за осигурање квалитета у европском простору високог образовања" (European Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education Area – ESG, 2015) и члана 16. Статута Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске, Управни одбор на сједници одржаној 01.06.2018. године, усвојио је

П Р А В И Л Н И К

О АКРЕДИТАЦИЈИ ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА И СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма (у даљњем тексту: Правилник) регулишу се: појам и циљеви акредитације, предуслови за акредитацију, интерно обезбјеђење квалитета високошколске установе као и апликација коју подноси високошколска установа у циљу акредитације, поступак вањске процјене квалитета рада високошколских установа, поступак формирања и рада Комисије домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији (у даљњем тексту: Комисије стручњака) Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске (у даљњем тексту: Агенција), поступак избора и именовања рецензента за рецензију студијских програма, поступак издавања рјешења и обавезе учесника у поступку израде, као и провјера извршених препорука за унапређење квалитета проистеклих из пројеката наредних активности.

Члан 2.

(1) Акредитација високошколских установа и студијских програма је дио укупних активности на реформи високог образовања у складу са болоњским принципима, а са крајњим циљем препознавања високог образовања Републике Српске у европском простору високог образовања.

(2) Предмет акредитације су високошколске установе и студијски програми које изводе, што укључује поступке управљања високошколском установом, процесе којима се реализују студијски програми, унутрашњи систем квалитета у високошколској установи, капацитете, ресурсе и потенцијале високошколске установе те капацитете за промјене.

Члан 3.

(1) Дефиниције које се користе у Правилнику представљају стандардну терминологију из области обезбјеђења квалитета, а имају следеће значење:

а) Квалитет је скуп карактеристика високошколске установе, односно студијског програма, којима се доказује ниво задовољавања потреба и очекивања студената и других заинтересованих страна у процесу високог образовања.

б) Обезбјеђење квалитета је аспект менаџмента високошколске установе којим се врши планирање, надзор над извођењем и унапређење кључних наставно-научних процеса, с крајњим циљем постизања повјерења заинтересованих страна да ће очекивани ниво квалитета бити остварен. Укључује активности као што су евалуација, акредитација и аудит.

в) Систем обезбјеђење квалитета је скуп поступака, активности и ресурса високошколске установе потребних за обезбјеђење квалитета.

г) Акредитација је поступак обезбјеђења квалитета високошколске установе или студијског програма заснован на самовредновању високошколске установе и оцјени независних стручњака, с циљем препознавања и унапређења квалитета високог образовања у оквиру европског простора високог образовања.

д) Листа стручњака је листа на којој су наведена имена и подаци домаћих и међународних стручњака који испуњавају критеријуме за учествовање у процесу акредитације.

ђ) Листа рецензата отвореног типа је листа на којој су наведена имена и подаци домаћих и међународних стручњака који испуњавају критеријуме за учествовање у процесу рецензије студијских програма и која је промјенљива у смислу сталног унапређења, било да се то односи на број рецензата на листи или на побољшање њихових компетенција.

е) Комисија стручњака је независно тијело које у процесу екстерне евалуације утврђује испуњеност стандарда и критеријума квалитета у раду високошколских установа.

ж) Самовредновање је процес којим високошколска установа на систематичан и документован начин провјерава ефективност и ефикасност Система обезбјеђења квалитета и његових процеса са циљем покретања радњи, активности и пројеката унапређења.

з) Екстерна евалуација је објективно и непристрасно вредновање система обезбјеђења квалитета у односу на важеће стандарде и критерије од стране Комисије стручњака, а у сврху акредитације високошколске установе и студијских програма које изводи.

и) Аудит је систематичан и документован процес провјере цјеловитости унутрашњег система обезбјеђења квалитета и објективно вредновање свих његових дијелова како би се утврдио обим у коме су испуњени захтјеви стандарда за обезбјеђење квалитета.

ј) Екстерни аудит у смислу овог правилника је начин провјере испуњености услова за приступ акредитацији, који се врши прегледом документације обезбјеђења квалитета високошколске установе и провјером комплетности пријаве за акредитацију, а којом установа доказује испуњеност критеријума за акредитацију и европских стандарда и смјерница.

к) Ревизија у смислу овог правилника је тип екстерног аудита којим се врши провјера ефективности политике обезбјеђења квалитета високошколске установе путем анализе и процјене формалних аспеката појединачних политика у односу на критеријуме за акредитацију.

л) Рецензија студијског програма је стручно мишљење с циљем оцјењивања усаглашености структуре и садржаја студијског програма са важећим стандардима у одређеним образовним и научним областима, те захтјевима везаним за исходе учења, квалификације и занимања свршених студената.

љ) ESG (European Standards and Guidelines in European Higher Education Area), Европски стандарди и смјернице у Европском простору високог образовања, који се састоје од стандарда и смјерница унутрашњег обезбјеђења квалитета високошколских установа, стандарда и смјерница вањског обезбјеђења квалитета и стандарда и смјерница за агенције за обезбјеђење квалитета.

Релевантност унутрашњих активности високошколских установа у свим процесима вањског обезбјеђења квалитета обезбјеђује се кроз суштинску повезаност свих стандарда с циљем сталног побољшања система. ESG такође представља европске критеријуме према којима се вреднују агенције за осигурање квалитет и њихов рад. Тиме се обезбјеђуја да осигурање квалитета у Европском простору високог образовања поступа према истом скупач начела, а процеси и поступци се обликују у складу са намјенама и захтјевима које пред њих поставља контекст националног система образовања.

II ЦИЉЕВИ

Члан 4.

(1) Акредитација се проводи с основним циљем верификације и унапређења квалитета процеса у високошколској установи (у даљњем тексту: ВШУ), слиједећи позитивне праксе европских земаља и агенција за осигурање квалитета удружених у Европску асоцијацију за осигурање квалитета у високом образовању (ENQA).

(2) Имајући у виду опште циљеве квалитета високог образовања, акредитација има за циљ подстицање ВШУ у Републици Српској на градњу унутрашњих система обезбјеђења квалитета како би се унаприједили процеси и активности које ове установе обављају.

III ПРЕДУСЛОВИ ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ

Члан 5.

(1) Прије почетка процеса акредитације, ВШУ мора да испуни предуслове за акредитацију који се односе на:

а. Испуњеност и поштовање законских предуслова за легитиман рад

1. Посједовање дозволе за рад
2. Испуњеност свих одредби из Уредбе о минималним условима за оснивање и почетак рада
3. Квалификације и занимања која се додјељују у сагласности су са званичном класификацијом и стандардима

б. Примјена и стални развој структуре система квалитета у ВШУ

1. Постојање стратешког плана развоја ВШУ са идентификованим и прихваћеним циљевима у читавој структури установе
2. Успостављен центар за квалитет са додјељеним ресурсима за успостављање и развој система обезбјеђења квалитета
3. Постојање одобреног скупа кључних показатеља успјешности који се користе у ВШУ, укључујући и показатеље квалитета студијских програма који се изводе. Постоји статистички систем обраде, анализе и презентовања података везаних за ове показатеље
4. Постојање формалних процедура за усвајање, анализу и ревизију студијских програма усаглашених са звањима која се постижу. Програми треба да буду у примјени најмање једну годину дуже од дужине трајања студија

5. Постојање јасног описа кључних процедура за планирање, реализацију и контролу студијских програма у ВШУ, провођење процеса те успостављен систем надзора квалитета ових процеса

в. Процес самовредновања којим се потврђују испуњеност захтјева важећих стандарда и критеријума у области обезбјеђења квалитета

1. Постојање формалне процедуре за провођење самовредновања са јасно утврђеним надлежностима учесника
2. Извјештаји о самовредновању треба да показују напредовање у поступку испуњености захтјева важећих стандарда и критерија
3. Извјештаји треба да буду разматрани на надлежним органима. Треба да буду покренути и реализовани пројекти унапређења система и перформанси квалитета
4. Извјештаји треба да буду јавно објављени унутар ВШУ и доступни на увид студентима и другим релевантним субјектима

г. Резултати истраживачког, научног и умјетничког рада

1. ВШУ организује, одржава и развија облике научно – истраживачког и умјетничког рада у које су укључени студенти II и III циклуса
2. ВШУ имплементира и чини доступним резултате научно – истраживачког и умјетничког рада кроз конференције, часописе, патенте, јавна иступања и другим погодним облицима

(2) С циљем потпуног разумијевања предуслова за акредитацију, подстичу се ВШУ и све институције из области високог образовања на јавне и појединачне консултације како би се обезбиједила сагласност о потребној структури система обезбјеђења квалитета ВШУ и ефективности поступка самовредновања.

(3) Управни одбор Агенције доноси критеријуме за акредитацију високошколских установа и студијских програма, у складу са чланом 30. став (3) Закона о високом образовању.

IV ИНТЕРНО ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВШУ

Члан 6.

ВШУ проводи процес самовредновања с циљем утврђивања нивоа квалитета и ефективности успостављеног система квалитета уз консултације са заинтересованим странама.

Члан 7.

- (1) Извјештај о самовредновању служи као подлога за вредновање квалитета и спровођење пројеката унапређења квалитета који ће се одразити на даљње активности.
- (2) Самовредновање треба да обухвати рад установе у цјелости, као и сваког њеног дијела.
- (3) У процес самовредновања треба да буду укључене све кључне групе у ВШУ, а посебно: студенти, академско и неакадемско особље, те заинтересоване стране, попут представника локалне заједнице, тржишта рада, свршених студената и сл.
- (4) Извјештај о самовредновању треба да садржи упоредне показатеље испуњености захтјева важећих стандарда и критеријума у односу на претходни извјештај о самовредновању.
- (5) Уколико је ВШУ проводила екстерне евалуације путем других метода или пројеката екстерног обезбјеђења квалитета (бенчмаркинг, међународни пројекти у области високог образовања, евалуације признатих европских агенција и сл.), исте могу да буду саставни дио извјештаја о самовредновању.
- (6) Валидност евалуација из става (5) овог члана процјењује Агенција у процесу провјере испуњености предуслова за акредитацију.

Члан 8.

- (1) Агенција ће кроз јавне консултације о интерном обезбјеђењу квалитета ВШУ, у сарадњи са заинтересованим странама, указивати на примјере добре праксе у области обезбјеђења квалитета, а у складу са важећим стандардима и критеријумима као и властитим циљевима ВШУ.
- (2) ВШУ која жели да изврши провјеру испуњености услова за приступ акредитацији путем инструмента екстерног аудита, односно провјеру ефикасности политике обезбјеђења квалитета високошколске установе путем инструмента ревизије, доставља Агенцији захтјев за провођење екстерног аудита, односно ревизије.
- (3) Екстерни аудит и ревизија се проводе према Упутству које доноси директор Агенције (UP HEAARS 04, прилог Правилника).
- (4) Трошкови екстерног аудита и ревизије одређују се према Правилнику о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције (PR HEAARS 02, прилог Правилника).

V АПЛИКАЦИЈА ЗА АКРЕДИТАЦИЈУ

Члан 9.

- (1) ВШУ је у обавези да прије подношења апликације за акредитацију осигура испуњеност предуслова за акредитацију из члана 5. овог правилника.

(2) Прије подношења апликације за акредитацију, ВШУ има право на претходне консултације са Агенцијом о форми и садржају захтјева за аплицирање, као и упознавање са процедуром и трајањем процеса акредитације и могућностима приговора и жалбе.

(3) С циљем провјере услова о приступу акредитацији, Агенција може, на захтјев ВШУ, да проведе поступак екстерног аудита.

Члан 10.

(1) ВШУ подноси захтјев за акредитацију на апликационим обрасцима за акредитацију ВШУ (ОВ HEAARS 01, прилог Правилника) и студијских програма (ОВ HEAARS 11, прилог Правилника).

(2) Минималан број студијских програма за акредитацију је:

а. за универзитет пет (5) студијских програма из најмање три (3) научне/образовне области,

б. за високу школу један (1) студијски програм.

(3) Акредитована ВШУ подноси захтјев за (ре)акредитацију најмање годину дана прије истека рока важења акредитације.

(4) Захтјев за рецензију студијских програма за које је завршен поступак самовредновања, а који нису били обухваћени поступком рецензије у сврху акредитације, акредитована ВШУ може поднијети и прије рока из става (3) овог члана, а најраније двије године прије истека рока важења акредитације ВШУ.

(5) У циљу ефикасног провођења рецензије студијских програма Агенција доноси план рецензије студијских програма, а на основу броја пријављених студијских програма.

Члан 11.

(1) На основу захтјева за акредитацију, директор Агенције именује координатора процеса екстерне евалуације (у даљњем тексту: Координатор акредитације) из реда запослених у Агенцији или из реда спољних сарадника Агенције, који су оспособљени за координацију процеса екстерне евалуације.

(2) Координатор акредитације провјерава употпуњеност апликације, испуњеност предуслова за акредитацију из члана 5. овог правилника и провјерава легитимност путем прибављања информација код надлежних органа.

Члан 12.

(1) Агенција анализира обим потребних активности за провођење поступака провјере испуњености услова и акредитације на бази чега процјењује рокове и обим активности екстерне евалуације.

(2) На основу процјене из става (1) овог члана, Агенција утврђује трошкове екстерне евалуације и акредитације, те екстерног аудита (ако је проведен), према Правилнику о одређивању висине накнада за пружање услуга из надлежности Агенције (PR HEAARS 02, прилог Правилника).

- (3) Агенција сачињава приједлоге уговора (ОВ HEAARS 09, прилог Правилника) о рецензији студијских програма и акредитацији ВШУ у којима се дефинишу права и обавезе у поступку акредитације ВШУ и студијских програма.
- (4) Након провјере елемената уговора од стране ВШУ, Агенција организује званично потписивање уговора о рецензији студијских програма и акредитацији ВШУ.
- (5) Саставни дио уговора из става (4) овог члана су и изјаве о повјерљивости.

VI РЕЦЕНЗИЈА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Члан 13.

- (1) Рецензија студијског програма се обавља са циљем анализе структуре студијског програма, процјене сврхе и циљева, а посебно усаглашености курикулума са излазним компетенцијама свршених студената и компетенцијама наставног особља потребних за квалитетно извођење студијског програма а у сврху акредитације.
- (2) У поступку рецензије студијског програма се провјерава и укљученост свих кључних заинтересованих страна, посебно студената, академског и неакадемског особље, представника локалне заједнице, тржишта рада, свршених студената и сл. у процесе унутрашњег обезбјеђења квалитета студијског програма.
- (3) Рецензија се изводи према Упутству за извођење рецензије (UP HEAARS 02, прилог Правилника), а проводе је рецензенти са искуством у високом образовању, у одговарајућој образовној /научној области.
- (4) Статус рецензента могу имати истакнути универзитетски професори који испуњавају критеријуме дефинисане Упутством за извођење рецензије из става (3) овог члана.

Члан 14.

- (1) Директор Агенције, на приједлог Одјељења за акредитацију, именује два рецензента за рецензију студијског програма.
- (2) Рецензенти су из научног/образовног поља и/или уже научне/образовне области којој припада студијски програм.
- (3) Задатак рецензента је да независно један од другог анализирају структуру студијског програма, процјене сврху и циљеве, а посебно усаглашености курикулума са излазним компетенцијама свршених студената и компетенције наставног особља, потребног за квалитетно извођење студијског програма.
- (4) Рецензенти се именују са Листе рецензента коју усваја Управни одбор Агенције.
- (5) Листа рецензента из става (4) овог члана је отвореног типа и формира је Одјељење за акредитацију у консултацијама са партнерским агенцијама у области обезбјеђења квалитета и истакнутим стручњацима из реда међународно признатих домаћих и иностраних универзитетских наставника, научника или умјетника, а у случају студијског програма специфичног националног карактера - из реда признатих домаћих универзитетских наставника, научника, умјетника или стручњака.

(6) За сваког рецензента Координатор акредитације провјерава постојање сукоба интереса у односу на ВШУ и студијски програм који се рецензира према Упутству за провјеру постојања сукоба интереса (UP HEAARS 03, прилог Правилника).

Члан 15.

(1) На основу Рјешења директора Агенције о именовану рецензената за појединачне студијске програме, склапају се уговори о ангажовању рецензената.

(2) Уговором из става (1) овог члана регулишу се међусобна права и обавезе у поступку рецензије студијског програма, а садржи сљедеће елементе: прецизан опис посла који рецензент треба да уради, што укључује и провјеру свих битних података које подносилац захтјева доставља, рок, висину накнаде за рад, предмет примопредаје (извјештај) и друге елементе битне за рецензију студијског програма.

(3) Уз уговоре из става (1) овог члана, рецензентима се доставља документација студијског програма који је предмет рецензије.

(4) Рецензенти подносе Агенцији извјештај о раду у року од 30 дана од дана пријема уговора, на обрасцу чију садржину утврђује Агенција (ОВ HEAARS 12, прилог Правилника).

(5) Рецензенти имају право на накнаду за рад, која је утврђена Правилником о одређивању накнада за пружање услуга из надлежности Агенције.

Члан 16.

(1) Уколико рецензија студијског програма указује на знатна одступања од критеријума и стандарда те, посебно сврхе и циљева студијског програма, компетенција наставног особља, курикулума, међународне усаглашености студијског програма, ВШУ се упућује Извјештај о рецензији студијског програма са препорукама за отклањање ових одступања.

(2) ВШУ је обавезна да за све препоруке из става (1) овог члана утврди програме унапређења и/или програме отклањања одступања од стандарда и критеријума и оцијени њихову ефективност у процесу самовредновања.

(3) У случају из става (1) овог члана, ВШУ може да повуче студијски програм из даљњег поступка екстерне евалуације те да га пријави за поновну рецензију након отклањања утврђених недостатака и испуњавања препорука датих у извјештају о рецензији студијског програма, у року који не може бити краћи од годину дана од дана пријема извјештаја о рецензији.

VII ФОРМИРАЊЕ КОМИСИЈЕ СТРУЧЊАКА

Члан 17.

(1) УО Агенције усваја Листу стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији ВШУ, односно студијских програма (у даљњем тексту: Листа стручњака).

(2) Листа стручњака из става (1) овог члана се формира након провођења конкурсне процедуре за избор домаћих и међународних стручњака, у складу са законом.

Члан 18.

(1) Координатор акредитације из члана 11. овог правилника сачињава прелиминарни приједлог састава Комисије стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији ВШУ, односно студијских програма (у даљњем тексту: Комисија стручњака).

(2) Приликом сачињавања прелиминарног приједлога састава Комисије стручњака, Координатор акредитације анализира Листу стручњака руководећи се научним и образовним областима које се односе на пријављене студијске програме, контактира потенцијалне кандидате и сачињава прелиминарни приједлог састава Комисије стручњака.

(3) За сваког члана Комисије стручњака, Координатор акредитације попуњава предвиђени образац (ОВ HEAARS 10, прилог Правилника) те провјерава постојање сукоба интереса у односу на ВШУ, односно студијски програм који се рецензира према Упутству за провјеру постојања сукоба интереса (UP HEAARS 03, прилог Правилника).

Члан 19.

Након утврђивања прелиминарног приједлога састава Комисије стручњака, Координатор акредитације исти доставља Акредитацијском вијећу, које врши избор чланова и предлаже директору састав Комисије стручњака.

Члан 20.

(1) Комисија стручњака има најмање 4 члана и то: једног представника академске заједнице БиХ, једног представника привреде и праксе, једног студента и једног представника академске заједнице из иностранства.

(2) Број чланова Комисије стручњака зависи од величине ВШУ и броја пријављених студијских програма за акредитацију.

(3) Број чланова Комисије стручњака одређује се у складу са Правилником о одређивању висине накнаде за пружање услуга из надлежности Агенције.

Члан 21.

(1) На основу приједлога Акредитацијског вијећа, директор Агенције доноси одлуку о утврђивању приједлога Комисије стручњака и упућује је Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ХЕА), која именује Комисију стручњака у погледу избора с листе стручњака.

(2) Уколико ХЕА у року од 15 дана од дана достављања приједлога не поступи по истом и не именује Комисију стручњака, директор Агенције ће у складу са чланом 30. став (4) Закона о високом образовању Републике Српске формирати Комисију стручњака у предложеном саставу, и са именованим закључити уговор о ангажовању (ОВ HEAARS 09-1, прилог Правилника).

VIII РАД КОМИСИЈЕ СТРУЧЊАКА

Члан 22.

(1) Задатак Комисије стручњака је да:

- а. се упозна са документима који регулишу стандарде и критеријуме за спровођење екстерне евалуације ВШУ и студијских програма,
- б. се упозна са Правилницима и актима Агенције којима се уређује процес екстерне евалуације и акредитације ВШУ у Републици Српској,
- в. изврши увид у документацију ВШУ и анализу стања у односу на референтне стандарде и критеријуме и изврши оцјењивање и ревизију квалитета ВШУ из претходног става према предвиђеним правилима,
- г. анализира извјештаје рецензента о рецензији студијских програма и изврши екстерну евалуацију студијских програма,
- д. врши оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији ВШУ и студијских програма,
- ђ. поднесе директору Агенције извјештај о вредновању квалитета ВШУ, односно њихових студијских програма уз давање мишљења и препорука о акредитацији.

(2) Комисија стручњака у свом раду може узети у обзир и екстерну евалуацију коју је ВШУ проводила путем других метода или пројеката екстерног обезбјеђења квалитета (бенчмаркинг, међународни пројекти у области високог образовања, евалуације признатих европских агенција и сл.) чију је валидност претходно процијенила Агенција у процесу провјере испуњености предуслова за акредитацију.

(3) Код студијских програма за које су рецензијом утврђена знатна одступања од критеријума и стандарда и које је ВШУ повукла из процеса екстерне евалуације, Комисија стручњака треба да оцијени ефективност покренутих пројеката код оцјењивања одговарајућих захтјева критеријума и стандарда током сљедећег поступка екстерне евалуације ВШУ и студијских програма.

Члан 23.

- (1) Координатор акредитације из члана 11. овог правилника је уједно и координатор Комисије стручњака.
- (2) Задатак координатора Комисије стручњака је да ради на активностима координације, организације и припреме потребне документације за Комисију.

Члан 24.

- (1) Првом састанку Комисије стручњака који се одржава у Агенцији, поред чланова Комисије стручњака и Координатора Комисије стручњака, присуствују и руководилац одјељења за акредитацију и/или замјеник директора Агенције.
- (2) Члан Комисије стручњака из иностранства може узети учешће на састанку Комисије стручњака и путем интернет комуникације (Skype) или на неки други начин у договору са координатором Комисије стручњака.
- (3) Чланови Комисије стручњака на састанку потписују уговоре (ОВ HEAARS 09-1, прилог Правилника) и изјаву о непостојању сукоба интереса (ОВ HEAARS 09-1-1, прилог Правилника).
- (4) Уколико члан Комисије стручњака из иностранства није био присутан на састанку, сагласност на приједлог уговора даје електронски путем мејла, а потписује га током On-Site посјете.
- (5) На првом састанку чланови Комисије стручњака бирају предсједника Комисије.

Члан 25.

- (1) Координатор Комисије стручњака или руководилац одјељења за акредитацију информише чланове Комисије стручњака о ВШУ која је предмет акредитације, њеним резултатима и очекивањима из претходно извршених евалуација, те ревизије и инспекцијских налаза надлежних образовних власти.
- (2) Координатор Комисије стручњака даје преглед свих материјала достављених од стране ВШУ.

Члан 26.

- (1) Чланови Комисије стручњака на састанку дефинишу организационо – техничке елементе потребне за рад и договарају ток евалуационе посјете, дијеле задатке унутар Комисије стручњака, утврђују распоред рада и термине састанака са: руководством установе, тимом за квалитет, шефовима студијских програма који су предмет евалуације, академским особљем, неакадемским особљем, студентима, дипломираним студентима (алумни), представницима привреде и праксе.
- (2) На основу активности из става (1) овог члана, сачињава се План и програм екстерне евалуације на образцу (ОВ HEAARS 02, прилог Правилника).

Члан 27.

- (1) Члановима Комисије стручњака, у електронском облику, доставља се апликациони образац са захтјеваном документацијом, документацијом достављеном од стране ВШУ, важећим стандардима и критеријумима и законским прописима.
- (2) Чланови Комисије су дужни да у року од 15 дана изврше увид у достављену документацију, евентуално захтијевају додатну документацију и да електронским путем комуницирају међусобно и са координатором Комисије стручњака.
- (3) Члану комисије стручњака из иностранства који не говори ниједан од језика конститутивних народа у БиХ, обрасци и прописи Агенције и дио документације ВШУ се достављају на енглеском језику.
- (4) На захтјев члана комисије стручњака из иностранства, документација ВШУ се допуњава актима преведеним на енглески језик.

Члан 28.

- (1) На основу проучене документације, а прије посјете ВШУ, чланови Комисије стручњака састављају листу питања која ће бити постављена појединим групама током посјете ВШУ /студијском програму/.
- (2) Након тога, сваки члан Комисије врши детаљан увид у достављену документацију и врши поређење са захтјевима стандарда и критеријума уз помоћ интерне листе провјере (ОВ HEAARS 03, прилог Правилника), која представља листу питања и користи се током детаљног увида у документацију као и током посјете.
- (3) Листа провјере из става (2) овог члана је направљена на основу критеријума и показатеља и прати акредитациски оквир, те даје могућност члановима Комисије стручњака да изразе своја стручна мишљења и да формулишу своја лична запажања.

Члан 29.

- (1) Листу провјере из члана 28. овог правилника користе:
 - а. чланови Комисије стручњака појединачно за изражавање стручних мишљења о различитим аспектима,
 - б. Комисији стручњака у цјелини, за разматрање и дискутовање о различитим мишљењима у идентификованим подручјима,
 - в. предсједник Комисије стручњака за припрему извјештаја након комплетирања листа провјере и посјете ВШУ.
- (2) Попуњене листе провјере се сматрају повјерљивим интерним документима.

IX ПОСЈЕТА ВШУ - ON SITE VISIT

Члан 30.

- (1) Координатор Комисије стручњака, у договору са контакт особом на ВШУ, договара све детаље посјете ВШУ и одређује распоред посјете.
- (2) План посјете се договара благовремено прије посјете, као и конкретни детаљи који се тичу тока посјете.
- (3) ВШУ је обавезна да обезбиједи пратиоца за сваког члана Комисије стручњака, који располаже свим потребним информацијама о процесу интерног обезбјеђења квалитета и уопште рада ВШУ и који је овлаштен је за пружање информација.
- (4) Пратилац члана Комисије стручњака из става (4) овог члана треба да се служи енглеским језиком.
- (5) Уколико се у Комисији стручњака налази члан из иностранства који не говори ниједан од језика конститутивних народа у БиХ, ВШУ је обавезна да обезбиједи преводиоца за енглески језик током трајања посјете, а који није у сукобу интереса у односу на ВШУ која је предмет акредитације.

Члан 31.

- (1) Приликом посјете ВШУ чланови Комисије стручњака обављају сљедеће активности:
 - а. разговарају са руководством установе, тимом за квалитет, представником канцеларије за квалитет, шефовима студијских програма који су предмет екстерне евалуације, академским особљем, неакадемским особљем, студентима, дипломираним студентима (алумни), представницима привреде и праксе,
 - б. оцјењују ефективност покренутих пројеката унапређења из претходних евалуација,
 - в. врше обилазак објеката и просторија које се користе за извођење студијских програма,
 - г. врше консултације и додатне разговоре,
 - д. припремају усмене извјештаје и
 - ђ. одржавају завршни састанак са представницима ВШУ.
- (2) О активностима из става (1) овог члана се обавезно сачињавају записници који служе као основа за коначан извјештај о екстерној евалуацији.

Члан 32.

- (1) Комисија стручњака по правилу проводи одређени број дана у ВШУ, у зависности од величине установе а у складу са уговорима, разговарајући са људима који су укључени у образовне процесе на нивоу ВШУ, на нивоу одсеја/организационе јединице те на нивоу студијског програма.

(2) Почетни елементи за ове разговоре су: апликациони образац, извјештај о самовредновању и додаци; репрезентативан примјер студијског материјала; записници са састанака; одређени број примјерака магистарских радова и завршних радова те извјештаји о практичним обукама који се унапријед прегледају.

Члан 33.

(1) Зависно од успостављеног система интерног обезбјеђења квалитета, предметне институције/студијског програма и разговора на лицу мјеста, Комисија стручњака треба да:

- а. да мишљење по питању испуњености свих критеријума у акредитацијском оквиру, а у складу са међународним стандардима (ЕСГ) и критеријумима из члана 5. став (3) овог правилника,
- б. да свеукупно мишљење о ВШУ и студијском програму, које служи као основа за доношење рјешења о акредитацији ВШУ/студијског програма,
- в. да препоруке за унапређење квалитета рада ВШУ.

Члан 34.

(1) Комисија стручњака мора да процијени ниво испуњења за сваки захтјев.

(2) Скала за процјењивање нивоа испуњења се заснива на моделима оцјењивања зрелости пословних процеса и представљена је на следећи начин:

- 0 - Нема доказа или постоје дјелимични, непоздани докази испуњености захтјева (потпуно ново или страна у организацији).
- 1 - Захтјев је планиран – постоји само на папиру
- 2 - Захтјев је планиран и дјелимично проведен – и на папиру и примијењен
- 3 - Захтјев је планиран, проведен и прате се ефекти
- 4 - Захтјев је планиран, проведен, прате се ефекти и пореде с другима
- 5 - Захтјев је планиран, проведен, прате се ефекти и уводе стална прилагођавања и побољшања на основу поређења са најбољима.

Члан 35.

(1) Комисија стручњака ће оцијенити посебне карактеристике квалитета које нису дефинисане стандардима и критеријумима, само на експлицитан захтјев ВШУ.

(2) Процјена посебних карактеристика квалитета из става (1) овог члана нема утицаја на одлуку о акредитацији.

Члан 36.

- (1) Сваки члан Комисије у Листи провјере (ОВ HEAARS 03, прилогу Правилника) даје коначну оцјену за сваки показатељ.
- (2) Комисија стручњака на затвореном састанку попуњава образац Оцјене стања са препорукама за унапређење (ОВ HEAARS 04, прилог Правилника).

Члан 37.

- (1) Посјета Комисије стручњака ВШУ се закључује завршним састанком на којем се презентује усмени извјештај Комисије стручњака и дају препоруке органима ВШУ.
- (2) На завршном састанку Комисија стручњака презентује своје налазе након провјере и препоруке органима ВШУ.
- (3) Током презентације из става (2) овог члана, Комисија стручњака неће посебно нагласити привремени статус налаза посјете, јер ће коначан став Комисије стручњака са оцјенама бити саставни дио писаног извјештаја.
- (4) На завршном састанку презентују се усмени извјештај Комисије стручњака, контакт особа испред ВШУ позива све који су учествовали у разговорима током посјете Комисије стручњака.

X ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ СТРУЧЊАКА

Члан 38.

- (1) Након посјете ВШУ а на основу достављене документације, Комисија стручњака саставља Извјештај о екстерној евалуацији (у даљњем тексту: Извјештаја) према Упутству за писање Извјештаја Комисије (UP HEAARS 01, прилог Правилника), на образцу за писање извјештаја (ОВ HEAARS 05, прилог Правилника).
- (2) Извјештај је писани документ из којег се види затечено стање у ВШУ, те служи као основ за будући развој и побољшање кроз тзв. накнадне активности.
- (3) Предсједник Комисије стручњака припрема нацрт Извјештаја на бази: попуњених листа провјере, тока посјете ВШУ који је евидентиран у Записнику (ОВ HEAARS 07, прилог Правилника) који се води током посјете, интерних консултација и прегледа свих докумената креираних током процеса екстерне евалуације.

Члан 39.

- (1) Извјештај Комисије стручњака се састоји се од описног дијела и дијела у којем су дате препоруке и оцјене Комисије стручњака.
- (2) Приликом писања Извјештаја, Комисија стручњака посебно обраћа пажњу на препоруке за побољшања.

(3) Мишљења чланова Комисије стручњака која су садржана у Извјештају морају бити аргументована.

(4) На основу Извјештаја, Комисија стручњака сачињава Мишљење Комисије стручњака које представља скраћену верзију Извјештаја, на прописаном обрасцу (ОВ HEAARS 08, прилог Правилника).

(5) Мишљење Комисије стручњака из става (4) овог члана сачињава се и на енглеском језику и објављује на интернет страници Агенције.

Члан 40.

(1) Предсједник Комисије стручњака доставља нацрт извјештаја Координатору Комисије стручњака.

(2) Координатор Комисије стручњака доставља нацрт Извјештаја свим члановима Комисије стручњака на коментаре и допуну, након чега се усаглашава приједлог Извјештаја и исти доставља свим члановима Комисије стручњака на сагласност.

Члан 41.

(1) На крају Извјештаја, Комисија стручњака даје препоруку о акредитацији ВШУ, које може имати следеће исходе:

- а) препорука за издавање рјешења о акредитацији ВШУ са роком важења од 5 година,
- б) препорука о писму очекивања у коме се наводе утврђене неусаглашености и рокови за њихово отклањање који не могу бити дужи од 12 мјесеци, као услови за стицање акредитације,
- ц) препорука за неиздавање рјешења о акредитацији у случају да Комисија стручњака процјени немогућност отклањања неусаглашености у року од 12 мјесеци.

Члан 42.

Комисија стручњака долази до препоруке примјеном следећих критеријума за оцјењивања:

Ниво испуњености захтјева	ОПИС	ОЦЈЕНА
I	ВШУ не испуњава захтјев	0
II	ВШУ дјелимично испуњава захтјев	1 и 2
III	ВШУ претежно испуњава захтјев	3
IV	ВШУ у потпуности испуњава захтјев	4 и 5

Члан 43.

Препоруку о акредитацији Комисија стручњака даје на основу испуњености сљедећих услова:

- а. Акредитација на период од 5 година: сви критеријуми на III или IV нивоу,
- б. Писмо очекивања: када је више од половине критеријума на IV или III нивоу, а сви остали на II,
- в. Нема основа за акредитацију: најмање један критеријум на I нивоу или када је више од половине критеријума на II нивоу.

XI ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА РЈЕШЕЊА И НАКНАДНЕ АКТИВНОСТИ (FOLLOW UP)

Члан 44.

- (1) Агенција доставља Акредитацијском вијећу коначан извјештај Комисије стручњака на разматрање.
- (2) Уколико Акредитацијско вијеће утврди неусаглашености извјештаја Комисије стручњака са критеријумима за акредитацију и овим правилником, тражиће од Комисије стручњака додатно изјашњавање.
- (3) Допуњени извјештај из став (2) овог члана Комисија стручњака доставља Агенцији, која га прослијеђује Акредитацијском вијећу.
- (4) Акредитацијско вијеће доноси закључак о (не)усклађености поступка екстерне евалуације са критеријумима и овим правилником који достављају Агенцији.
- (5) Коначан извјештај Комисије стручњака о екстерној евалуацији без препоруке о исходу акредитације Агенција доставља ВШУ.
- (6) ВШУ разматра извјештај из става (5) овог члана, и може уложити приговор Агенције у погледу нетачно утврђеног чињеничног стања у року од 8 (осам) дана од дана пријема извјештаја.
- (7) Агенција обавјештава све потенцијално заинтересоване стране о могућностима увида у садржај коначног извјештаја.
- (8) Заинтересоване стране могу да уложе примједбе у погледу нетачно утврђеног чињеничног стања директору Агенције у року од 15 дана.

Члан 45.

- (1) Агенција прати рокове и анализира, евентуално дате примједбе и ако не постоје разлози за корекције извјештаја, мишљење Комисије из члана 39. став (4) овог правилника (ОВ HEAARS 08 - у прилогу Правилника) упућује ХЕА с циљем издавања препоруке о акредитацији ВШУ, односно студијског програма.
- (2) Уколико ХЕА у року од 15 дана од дана достављања мишљења Комисије не донесе препоруку, директор Агенције ће у складу са чланом 31. став (1) Закона о високом образовању Републике Српске донијети рјешење о акредитацији.

Члан 46.

(1) Директор Агенције може:

- А) донијети рјешење о акредитацији,
- Б) упутити писмо очекивања или
- В) донијети рјешење којим се одбија акредитација.

(2) Директор Агенције издаје рјешење о акредитацији ВШУ и студијског програма, узимајући у обзир закључак Акредитацијског вијећа из члана 44. став (4) и препоруку из члана 45. овог правилника и упућује захтјев за упис у Регистар ВШУ Министарству просвјете и културе Републике Српске.

(3) У Рјешењу из става (2) овог члана се посебно наводе студијски програми за које се додјељује акредитација као и рок важења акредитације.

(4) Директор Агенције ће донијети рјешење којим се одбија акредитација за све или дио студијских програма које изводи ВШУ на основу оцјене комисије стручњака да високошколска установа не испуњава стандарде за осигурање квалитета у виском образовању или ако ВШУ у одређеном року не отклони утврђене недостатке.

(5) На рјешење из претходног става, може се уложити приговор Управном одбору Агенције у року од 8 (осам) дана од дана пријема рјешења.

(6) Одлука Управног одбора из претходног става је коначна и против исте се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема одлуке.

Члан 47.

(1) Након ступања на снагу рјешења о акредитацији, Агенција исто објављује заједно са извјештајем о акредитацији и чини га јавно доступном.

(2) Агенција чини јавно доступним извод из Регистра ВШУ које води Министарство просвјете и културе у виду Регистра акредитованих ВШУ у Републици Српској.

Члан 48.

ВШУ чија је акредитација одбијена може поднијети нови захтјев за акредитацију по истеку рока од годину дана од дана доношења рјешења којим се одбија акредитација.

Члан 49.

(1) У случају да у коначном Извјештају Комисије стручњака за екстерну евалуацију даје препоруку о писму очекивања у коме се наводе утврђене неусаглашености и рокови за њихово отклањање који не могу бити дужи од 12 мјесеци као услови за стицање акредитације, Агенција доставља извјештај ВШУ уз допис којим се указује на скуп—препорука, рокове за извршење истих те након тога неопходност креирања извјештаја о самовредновању према извјештају Комисије стручњака.

(2) ВШУ са Агенцијом потписује план отклањања недостатака, договарају конкретне задатке и пројекте унапређења као и скуп неопходних обука њеног особља, уз утврђивање рокова за њихову реализацију, а све у циљу ефикасног и подрбног отклањања недостатака из извјештаја о екстерној евалуацији.

(3) Договорени пројекти се евидентирају у Обрасцу за праћење накнадних активности (ОВ HEAARS 06, прилогу Правилника) којег потписују директор Агенције и овлаштени представник ВШУ.

(4) Извјештај о реализацији накнадних активности из става (3) овог члана ВШУ доставља Агенцији, некон чега се врши провјера испуњености критеријума уз контролу у самој ВШУ.

(5) Провјеру испуњености критеријума утврђује предсједник Комисије стручњака током посјетом ВШУ, уз координацију особља Агенције, користећи методологију екстерног аудита и о томе сачињава информацију као допуну коначног извјештаја о екстерној евалуацији (ОВ HEAARS 07-1 и ОВ HEAARS 05-1, прилог Правилника).

Члан 50.

(1) Правилник се сматра усвојеним када се за њега изјасни већина од укупног броја чланова Управног одбора, а ступа на снагу даном усвајања.

(2) Измјене и допуне овог Правилника вршиће се по истом поступку по којем је и донесен.

ХП ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

(1) Правилник ступа на снагу даном доношења.

(2) Ступањем на снагу овог Правилника, престаје да важи Правилник акредитацији ВШУ и студијских програма усвојен дана 04.03.2016. године.

Број: 01/1.5.147-5-1/18
Дана, 01.06.2018. године

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА АГЕНЦИЈЕ

Проф. др Миле Дмичић

